

Reflektionsverktyg för lärarkompetens

Titel

DIALOGDUK

Mål

Målet är att i grupp stimulera diskussion om lärarkompetens genom att använda en självinstruerande dialogduk med färdiga frågor och begrepp som fokuserar både innehåll och process i dialogen.

Målgrupp

Målgruppen för detta verktyg kan variera. Dialogduken kan användas av lärare, lärarutbildare, lärarstudenter och skolledare (även blandade grupper) både på lokal, nationell och internationell nivå.

Storleken på gruppen bör vara minst 4 personer.

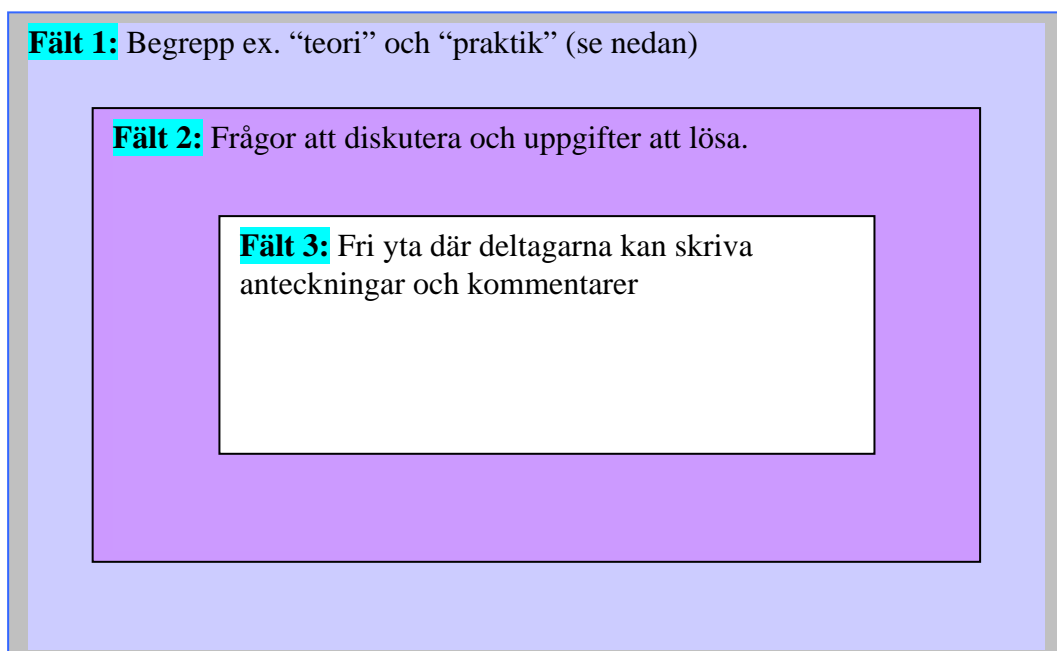
Sammanfattning/beskrivning

Målet för detta reflektionsverktyg är att hjälpa och stimulera deltagarna till reflektion över sina tankar om undervisning och lärande. Den underliggande idén är att lärande sker i dialog där man delger varandra sina uppfattningar och lyssnar till andras åsikter – ett givande och tagande.

Varje grupp består av ca 4-6 personer placerade runt ett bord och en dialogduk. Tillsammans arbetar de sig igenom uppgifterna. Arbetet tar ungefär 2-4 timmar.

Metod

Dialogduken är nästan helt självinstruerande. Det man behöver veta finns skrivet på ”duken” som är ett stort papper 100 x 70cm indelat i tre fält med uppgifter att diskutera. Se nedan.

Fält 1

I fält 1 finns en variation av begrepp kring lärarkompetens som kan diskuteras:

Följande begrepp används:

- Elevfokus respektive lärarfokus
- Professionell identitet
- Lärande respektive lära till lärande
- Ansvar
- Reflektion
- Medvetenhet
- Deltagande, engagemang, motivation
- Kritiskt tänkande
- Passivt respektive aktivt förhållningssätt till att lära nytt
- Holistiskt respektive atomistiskt perspektiv på kunskap och lärande
- Teori och praktik
- Livslångt lärande och utveckling
- Kunskap respektive information
- Genus
- Studentroll respektive lärarroll
- Reproducerad respektive producerad kunskap
- Multipla intelligenser
- Läraren som forskare

Fält 2

I fält 2 finns instruktioner och uppdrag enligt följande:

1. BÖRJA HÄR (instruktioner)
  - a) Det här är ett verktyg för att skapa utbyte av idéer och tankar.
  - b) I en bra dialog bygger man vidare på varandras tankar snarare än att föra fram ”vinnande” argument.
  - c) På dialogduken finns ämnen samt utrymme för att anteckna gruppens tankar och åsikter. Gör en kort sammanfattning av era diskussioner.
  - d) Dialogduken är ett anteckningspapper – skriv på det, rita bilder, spill kaffe.
  - e) Gruppen behöver inte bli enig i en fråga, men alla åsikter måste komma fram och synas i anteckningarna.
  - f) Den som är närmast en fråga läser den högt och gör anteckningar.
2. SYFTE
Börja med att var och en skriver ner sina individuella mål/syfte för diskussionen:
  - a) Professionella, personliga eller andra aspekter som rör lärarkompetens.
  - b) Vad förväntas av dig? Vad förväntas av de andra gruppmedlemmarna (vad gäller kvaliteten på diskussionen)?
3. REFLEKTION ÖVER LÄRARKOMPETENSER
Lärandet i en aktivitet blir fördjupat genom reflektion, motivation och engagemang. Detta lärande hör samman med ett antal begrepp som i sin tur hör ihop med individens relation till sitt yrke.

På dialogduken finns ett antal ord och begrepp. Uppgiften för gruppen är att diskutera dessa begrepp. Varje gruppmedlem väljer ut 1-3 begrepp som de anser vara intressanta att diskutera. Det är även fritt att komma med förslag på egna begrepp! Välj begrepp som Du tror kan fördjupa diskussionen kring lärarkompetens.

Försök – i gruppen – att definiera de valda begreppen och anknyta dem till lärarkompetens.

Slutligen: försök att gruppera begreppen – hör de ihop? Är de överlappande eller motsägelsefulla?

4. PROCESSEN JUST NU

(Detta är en paus från uppgifterna på dialogduken)

Använd 5 minuter till att reflektera över följande frågor som sedan diskuteras:

- Hur fungerar dialogen i gruppen?
- Kan vi fatta beslut?
- Är någon dominerande? Tyst? Stödjande?
- Vågar du säga vad du tycker?
- Har du roligt?

5. EN METAFOR

Hitta en metafor, en representation från naturen. Metaforen ska beskriva lärarkompetens. Gör plats för metaforen i mitten av dialogduken eller gör ett metaforgalleri av allas metaforer på en separat plats. Ge metaforen ett namn.

6. CITAT/PÅSTÅENDEN

På ett separat papper finns olika citat/påståenden om utbildning. Läs alla och välj ut några att diskutera kring. Gruppen kan också hitta på egna påståenden som överlämnas till en annan grupp för diskussion.

7. UTVÄRDERING

Varje gruppmedlem gör en individuell utvärdering utifrån resultatet av dialogen. Relatera till och reflektera över de syften som kom fram i steg 2.

Summera gruppens åsikter utifrån följande frågor:

- Dialogen fungerade bra/mindre bra – varför?
- Kom ni fram till några gemensamma slutsatser – vilka?
- Konsekvenser för framtida handlingar?

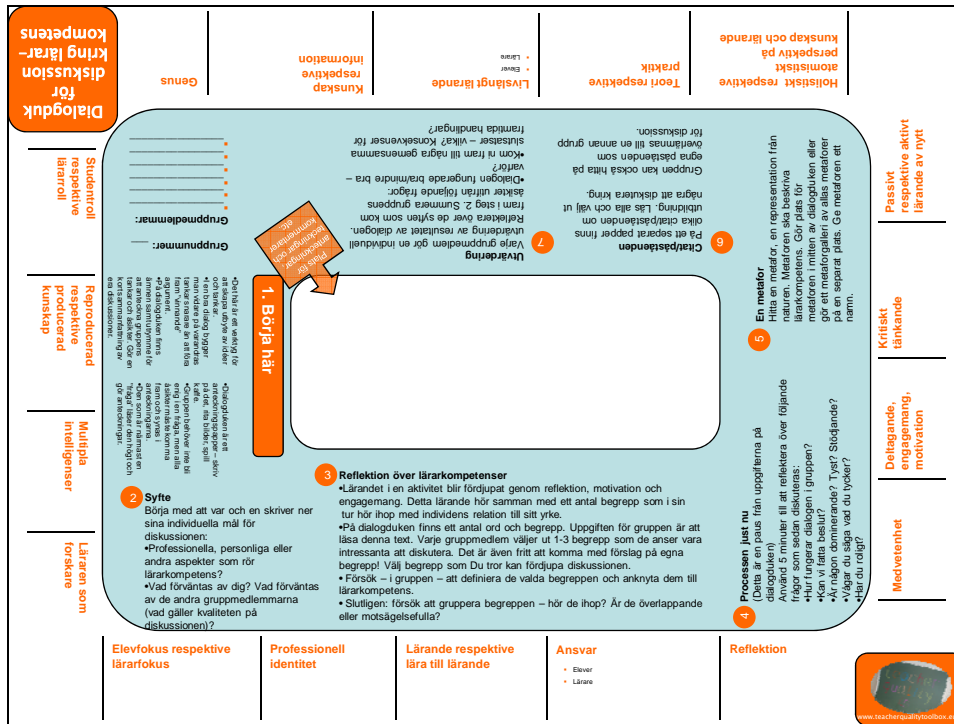
Fält 3

Detta är en fri yta för kommentarer och frågor.

Dialogduken

En komplett version (översatt till svenska) av dialogduken kan laddas ner och anpassas med hjälp av Microsoft Powerpoint.

Variationer

Temat/ämnet för dialogen kan varieras och därför finns dialogduken som Powerpoint, där innehållet kan förändras.

Bakgrund/teori

Dialogduken är ett självinstruerande verktyg som stimulerar dialog. Verktöget ger ”input” både till dialogens innehåll genom de olika begreppen samt till processen i dialogen genom att stimulera deltagarna till att identifiera sina syften med dialogen och relatera till den efterföljande utvärderingen.

Dialogduken har under många år använts av KTH (Kungliga tekniska högskolan i Stockholm). Metoden finns beskriven i en licentiatsuppsats ”Mediated Peer to Peer Learning” av Ulf Blomqvist (2006 s. 25-26). Metoden med dialogduk används också av universitetet i Gjøvik, Norge samt Cass Business School i London.

Lärandemiljö

Det är viktigt att uppgiften genomförs i en trygg miljö med öppen atmosfär.

Material

1 dialogduk och 1 citat/påståande-papper per grupp (4-6 deltagare).

Styrkor och svagheter

Styrkor

- Dialogduksmetoden tillhandahåller ett positivt angreppssätt och bygger på utbyte av idéer, erfarenheter och åsikter.
- Dialogduken är i stort sett självinstruerande och kan på ett enkelt sätt starta en dialog i stor grupp.
- Metoden har en lekfull karaktär som gör den möjlig att använda i olika situationer.

Svagheter

- Kvaliteten på reflektionerna är beroende av kvaliteten på diskussionerna. Kursledaren bör därför regelbundet följa upp gruppens diskussion och atmosfär.
- Metoden är tidskrävande.

Påståenden

Läs följande påståenden och välj ett eller flera att diskutera kring. Gruppen kan också hitta på egna påståenden som överlämnas till en annan grupp för diskussion.

- Grupsammansättningen är den viktigaste faktorn för elevernas lärande.
- Gruppstorleken är den viktigaste faktorn för elevernas lärande.
- Innehållet i undervisningen är den viktigaste faktorn för elevernas lärande.
- Lärarens sociala kompetens (exempelvis humor, engagemang, empati) är den viktigaste faktorn för elevernas lärande.
- Lärarens ämneskompetens är den viktigaste faktorn för elevernas lärande.
- Lärarens didaktiska och metodiska kompetens är den viktigaste faktorn för elevernas lärande.
- Elevernas uppväxtmiljö är den viktigaste faktorn för elevernas lärande.
- Färdigproducerade läromedel är den viktigaste faktorn för elevernas lärande.
- Klassrumsklimatet är den viktigaste faktorn för elevernas lärande.
- Den fysiska miljön är den viktigaste faktorn för elevernas lärande.
- Lärarens förväntningar på eleverna är den viktigaste faktorn för elevernas lärande.

Lärarens förmåga att ta tillvara elevernas unika erfarenheter är den viktigaste faktorn för elevernas lärande.